

Sygn. akt II C 1410/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

Przewodniczący SSO Adam Kmiecik

Protokolant Monika Bartos

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2015 roku w Łodzi

sprawy z powództwa H. G.

przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w Ł.

o zadośćuczynienie

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda nieuiszczoną opłatą sądową od pozwu i wydatkami, poniesionymi tymczasowo ze Skarbu Państwa i przejmuje je na rachunek Skarbu Państwa;
3. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokat P. B. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych w tym 27,60 (dwadzieścia siedem 60/100) złotych podatku VAT tytułem nieopłaconego zastępstwa procesowego za powoda z urzędu.

Sygnatura akt II C 1410/13

UZASADNIENIE

W pozwie, skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w Ł., który wpłynął do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w dniu 16 listopada 2012 r., uzupełnionym pismami z dnia 26 lutego 2013 r. oraz 20 listopada 2013 r., 5 lutego 2014 roku i 01 kwietnia 2014 r., powód H. G. wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę jakiej doznał na skutek naruszenia jego dóbr osobistych podczas osadzenia w Areszcie Śledczym w Ł. oraz kwoty 20.000 zł tytułem odszkodowania – z odsetkami w wysokości 20 zł za każdy dzień zwłoki od dnia uprawomocnienia się wyroku.

Powód sformułował szereg zarzutów, opisanych w pozwie oraz wyżej powołanych pismach, a dotyczących szeroko rozumianych warunków bytowych, jak również dostępu do służby medycznej, prasy codziennej i zajęć kulturalno – oświatowych oraz narażenie na przebywanie w celi z osobą palącą oraz narażenia na upadek z łóżka wobec niezabezpieczenia go barierką, na skutek którego doznał obrażeń głowy (pozew k. 2, pismo z 26.02.2013 r. k. 25, pismo z 20.11.2013 r. k. 146, pismo z 5.02.2014 r. k. 198, pismo z 1.04.2014 r. k. 209).

W piśmie z dnia 24 września 2013 r. powód rozszerzył powództwo w ten sposób, że zażądał zasądzenia na swoją rzecz kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania (pismo z 24.09.2013 r. k. 94).

W odpowiedzi na pozew z dnia 20 czerwca 2013 r. Skarb Państwa – Areszt Śledczy w Ł. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwany wskazał, że jako jednostka penitencjarna działa w granicach prawa, a dopiero ich przekroczenie może skutkować przypisaniem działaniu pozwanego cechy bezprawności. Pozwany przyznał, że powód w okresie od 3 do 20 sierpnia 2012 r. przebywał w celi przeludnionej na podstawie decyzji dyrektora jednostki wydanych zgodnie z art. 110 k.k.w. W okresie gdy powód przebywał w przeludnieniu, przysługiwał mu dodatkowy spacer. Warunki bytowe w jednostce odpowiadają standardom określonym w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.10.2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Cele w pozwanej jednostce nie były i nie są zagrzybione. Konieczność umieszczenia na otworach okiennych przesłon wynika ze specyfiki jednostki (I kategoria zabezpieczenia) oraz z zaleceń pokontrolnych sędziego penitencjarnego. Zajęcia kulturalno- oświatowe są organizowane przez wychowawców oraz radiowęzeł, udział w tych zajęciach jest fakultatywny. Ponadto, na terenie aresztu, zlokalizowana jest biblioteka, z zasobów której mogą korzystać osadzeni, administracja jednostki dostarcza do cel prasę, osadzeni mogą również sami prasę prenumerować. We wszystkich celach aresztu znajduje się porządek wewnętrzny regulujący organizację funkcjonowania osadzonych w AŚ. Każdy osadzony ma zapewniony dostęp do służby zdrowia, przyjęcia do lekarza są realizowane według kolejności zgłoszeń. Pozwany podkreślił, że przebywanie w warunkach więziennych zawsze łączy się dla osoby osadzonej z pewnymi niedogodnościami i dyskomfortem, jednak wynika to wyłącznie ze specyfiki wykonania kary izolacyjnej (odpowiedź na pozew Aresztu Śledczego w Ł. k. 50-53).

Postanowieniem wydanym w dniu 26 września 2013 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt II C 1255/12, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi jak rzeczowo i miejscowo właściwemu (postanowienie k. 109).

W odpowiedzi na pozew z dnia 2 grudnia 2013 r., strona pozwana – Skarb Państwa reprezentowany przez Dyrektora Aresztu Śledczego w Ł. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych, podtrzymując wszystkie twierdzenia faktyczne zawarte w odpowiedzi na pozew z 19.06.2013 r. Pozwany podkreślił również, że kwota dochodzonego przez powoda roszczenia jest rażąco wygórowana, wskazuje nie tyle na chęć uzyskania rekompensaty za hipotetyczną krzywdę, lecz na dążenie do wzbogacenia się (odpowiedź na pozew Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa k. 162-165).

Ostatecznie, powód wniósł o zasądzenie kwoty 80.000 zł zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu (oświadczenie w protokole k. 182).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. G. przebywał w Areszcie Śledczym w Ł. od 19 maja 2010 r. do 7 kwietnia 2011 r., od 4 listopada 2011 r. do 28 listopada 2012 r. oraz od 15 maja 2013 r. do chwili obecnej.

Podczas osadzenia w Areszcie Śledczym w Ł. powód rozmieszczony był w następujących celach mieszkalnych:

- w dniu 19.05.2010 – w celi(...) nr (...) o pow. 12,04 m⁽⁽²⁾⁾ – 3 osadzonych,
- od 20.05 do 26.05.2010 – w celi (...) nr (...) o pow. 12,05 m⁽⁽³⁾⁾ – 3 osadzonych,
- od 26.05 do 9.06.2010 r., od 10.06 do 15.06, w dniu 16.06 i od 17.06 do 18.07.2010 r. – w celi (...) nr (...) o pow. 12,05 m⁽⁽²⁾⁾ - 2, 3 albo 4 osadzonych;
- od 19.07 do 27.08.2010 r. – w celi (...) nr (...) o pow. 12,06 m⁽⁽²⁾⁾ - 4 osadzonych;
- od 28.08 do 02.09.2010 i od 3.09. do 22.09.2010 r. - w celi (...) nr (...) o pow. 10,50 m⁽⁽²⁾⁾ – 2 albo 3 osadzonych;
- od 23.09 do 17.10.2010 r. – w celi (...) nr (...) o pow. 12,04 m – 4 osadzonych ;

- od 18.10 do 25.10 2010 r. , w dniu 26.10.2010 i od 27.10 do 24.11. 2010 r. – w celi (...) nr (...) o pow. 11,57 m⁽⁽²⁾⁾ – 2 albo 3 osadzonych ;
- od 25.11. do 31.12.2010 r. i od 1.01 do 17.02. 2011 r. – w celi (...) nr (...) o pow. 12,04 m⁽⁽²⁾⁾ – 4 osadzonych;
- od 18.02. do 20.02.2011 r. – w celi (...) nr (...) o pow. 26,02 m⁽⁽²⁾⁾– 8 osadzonych;
- od 21.02. do 07.04.2011 r. – w celi (...) nr (...) o pow.11,39 m⁽⁽²⁾⁾ – 3 osadzonych;
- od 4.11 do 9.11. 2011 r. – w celi (...) nr (...) o pow. 11,45 m⁽⁽²⁾⁾ - 3 osadzonych;
- od 10.11. do 31.12. 2011 i od 1.01.do 9.01 2012 r. – w celi (...) nr (...) o pow. 11,39 m⁽⁽²⁾⁾– 3 osadzonych;
- od 10.01 do 11.01.2012, od 12.01 do 16.01.2012, od 17.01 do 25.01.2012 , od 26.01 do 31.01.2012, od 01.02 do 02.02.2012 i od 03.02 do 12.02.2012 – w celi (...) nr (...) o pow. 12,05 m⁽⁽²⁾⁾– 2, 3 albo 4 osadzonych;
- w dniu 13.02.2012, od 14.02 do 07.03.2012, od 08.03 do 12.03.2012,od 13.03 do 18.04.2012 , w dniu 19.04.2012 , od 20.04 do 29.04.2012, od 30.04 do 04.05.2012, od 05.05 do 06.05.2012 - w celi (...) nr(...) o pow. 11,17 m⁽⁽²⁾⁾ - 2 albo 3 osadzonych;
- od 07.05 do 15.07.2012, od 16.07 do 17.07.2012 , od 18.07 do 2.08.2012 – w celi (...) nr (...) o pow. 12,14 m⁽⁽²⁾⁾ – 3 albo 4 osadzonych;
- od 03.08 do 06.08.2012 - w celi (...) nr (...) o pow. 12,14 m⁽⁽²⁾⁾– 6 osadzonych;
- od 07.08 do 13.08.2012 - w celi (...) nr (...) o pow. 12,14 m⁽⁽²⁾⁾– 5 osadzonych;
- od 14.08 do 20.08.2012 - w celi (...) nr (...) o pow. 12,14 m⁽⁽²⁾⁾– 6 osadzonych;
- od 21.08 do 28.11.2012 - w celi (...) nr (...) o pow. 12,14 m⁽⁽²⁾⁾– 4 osadzonych;
- od 15.05 do 06.06.2013 – w celi (...) nr (...) o pow. 11,36 m⁽⁽²⁾⁾

(notatka służbowa Kierownika D. Ochrony Aresztu Śledczego w Ł. k. 55-56).

Na podstawie decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego w Ł. nr (...) z dnia 3 sierpnia 2012 r. w oparciu o art. 110 § 2 b k.k.w. powód został umieszczony na okres od dnia 3.08 do 17.08.2012 r. w celi mieszkalnej , w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m⁽⁽²⁾⁾ nie mniej jednak niż 2 m⁽⁽²⁾⁾. Przyczyną podjęcia decyzji był brak innych, właściwych miejsc zakwaterowania (decyzja k. 67) .

Na mocy decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego w Ł. nr (...)(...) z dnia 16 sierpnia 2012 r. w oparciu o art. 110 § 2 c k.k.w. powód został umieszczony na okres od dnia 17 sierpnia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. w celi mieszkalnej , w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m⁽⁽²⁾⁾ nie mniej jednak niż 2 m⁽⁽²⁾⁾. Przyczyną podjęcia decyzji był brak innych, właściwych miejsc zakwaterowania (decyzja k. 68).

Dyrektor Aresztu Śledczego w Ł. decyzją nr (...) -A z 21.08.2012 r. na podstawie art. 110 § 2 g k.k.w. z dniem 21 sierpnia 2012 r. uchylił decyzję własną z 16.08.2012 r. nr (...) (...) -A z uwagi na ustanie przyczyn, dla których została wydana (decyzja k. 69).

W dniu 22 października 2012 r. powód zwrócił się ze skargą na postępowanie lekarza pełniącego dyżur w dniu 20 października 2012 r. który nie udzielił mu właściwej pomocy (skarga k. 71 odw.).

Skarga została uznana za bezzasadną przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Ł. . Ustalono, że powód został przyjęty przez lekarza, który nie widział wskazań do wdrożenia leczenia farmakologicznego – powodowi została udzielona porada (notatka służbowa Kierownika Zakładu Opieki Zdrowotnej Aresztu Śledczego w Ł. k. 71, sprawozdanie k. 70 odw., odpowiedź na skargę k. 70).

Areszt Śledczy w Ł. jest jednostką pierwszej kategorii zabezpieczenia ochronnego. Jednostka przeznaczona jest dla tymczasowo aresztowanych mężczyzn . Przebywają tutaj także skazani wszystkich kategorii, wobec których toczą się postępowania w innych sprawach.

Osadzeni przebywają w 377 celach o pojemności od 1 do 9 osób. Wszystkie cele są skanalizowane i mają doprowadzoną zimną wodę. W części cel kąciki sanitarne są zabudowane całkowicie. W większości zabudowa jest jedynie częściowa, a wejście do nich zasłania kotara z materiału. W niektórych celach wejście do kącika sanitarnego zabudowanego z trzech stron stanowi drewniana przesłona umocowana na zawiasach do wysokości około półtora metra. Pomimo systematycznego corocznego remontowania części cel , są one już mocno wyeksploatowane, w wielu celach ściany są brudne, okna są stare, nieuszczelnione i mogą nie spełniać swojej roli w miesiącach zimowych . Osadzeni, którzy z racji specyfiki jednostki, przebywają tutaj tylko czasowo, nie dbają o wyposażenie i stan techniczny cel, w których zostają umieszczeni, wręcz je dewastują. W 2010 roku rozpoczęto sukcesywną wymianę okien w celach mieszkalnych. Zarówno umywalki jak i sedesy znajdujące się w celach są częściowo wyeksploatowane.

Nie ma zastrzeżeń do temperatury panującej w celach oraz cyrkulacji powietrza. Kąciki sanitarne w skontrolowanych celach są czyste , środki czystości pozostające w dyspozycji osadzonych umożliwiają im dbanie o właściwy stan urządzeń sanitarnych znajdujących się w celach .

Okna w celach pawilonów mieszkalnych są odpowiedniej wielkości i umożliwiają należyty dopływ światła dziennego. Na oknach cel pawilonów A B i C zamontowano przesłony , nie powoduje to jednak ich gorszego oświetlenia. Wieczorem cele oświetlają świetlówki jarzeniowe odpowiednio zabezpieczone przed uszkodzeniem, a emitowane przez nie światło należy uznać za wystarczające do czytania i pisania.

Podstawowe wyposażenie cel stanowią piętowe łóżka , stoły i taborety oraz wiszące szafki , gdzie skazani przechowują min artykuły spożywcze oraz naczynia . Stan tych sprzętów jest dostateczny , podobnie jak stan materaców , koców i pościeli oraz ręczników i ścierek. Stan tych sprzętów jest zaledwie dostateczny, podobnie jak stan materaców, koców , pościeli oraz ręczników i ścierek. Widać na nich ślady częściowego zużycia i napraw , co związane z dużą rotacją osadzonych z racji przeznaczenia jednostki. We wszystkich celach znajdują się gniazda elektryczne co umożliwia osadzonym korzystanie z odbiorników telewizyjnych i grzałek.

W Areszcie Śledczym w Ł. Służba zdrowia zajmuje 12 pomieszczeń usytuowanych w pawilonach mieszkalnych. Pomieszczenia służby zdrowia były niedawno remontowane. Są przestronne, estetycznie urządzone, mają także odpowiednie rozwiązania techniczne i wyposażenie. Na dzień 1 października 2010 r. w Zespole (...) w Areszcie Śledczym w Ł. zatrudnionych by 10 funkcjonariuszy – 1 lekarz i 9 pielęgniarzy. Jedna pielęgniarka była zatrudniona na etacie cywilnym , a ponadto na etatach cywilnych na części etatów zatrudnienie byli lekarze specjaliści : psychiatra, laryngolog, ortopeda, okulista, dermatolog, neurolog, stomatolog.

Zespół (...) Aresztu Śledczego w Ł. zaopatrywany jest w leki przez Aptekę (...) w Ł.. Badania analityczne i inne specjalistyczne są przeprowadzane w Szpitalu ZOZ (...) w Ł. i w wybranych placówkach społecznej służby zdrowia. Współpraca z tymi instytucjami układa się prawidłowo.

W Areszcie wykorzystywane są tradycyjne formy działalności kulturalno-oświatowej, takiej jak wypożyczenie książek , nadawanie audycji przez radiowęzeł oglądanie telewizji (wielu osadzonych korzysta z własnych telewizorów), organizowanie konkursów tematycznych i dostarczenia prasy. Jednym z głównych nurtów oddziaływań kulturalno-oświatowych było organizowanie spotkań osadzonych z osobami spoza jednostki. Niezmiennie od wielu lat skazani mają dostęp do prenumerowanej ze środków Aresztu prasy w postaci codziennych wydań (...) i (...). Niezależnie od

tego, osadzeni dysponujący środkami finansowymi mają możliwość prenumeraty indywidualnej wybranych przez siebie tytułów.

(sprawozdanie z wizytacji Aresztu Śledczego w Ł. przeprowadzonej w dniach 29 i 30 września 2010 r. oraz 1,4,i 5 października 2010 r. przez Sędziego wizytatora VI Wydziału Penitencjarnego i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych Sądu Okręgowego w Łodzi S.S.O. Ryszarda Bogusiaka k. 72-75).

Przesłony okienne zamontowane zostały w oknach Aresztu Śledczego w Ł. zgodnie z zasadami sztuki budowlanej i posiadają wymagane atesty i certyfikaty. Wykonane zostały z płyty poliwęglanowej o grubości 4 mm i zamontowane na nośnej konstrukcji stalowej do elewacji pawilonów.

Wentylacja cel spełnia wymagania przewidziane prawem budowlanym. Kontrole przeprowadzone przez kominiarzy uprawnionych do przeprowadzania kontroli przewodów wentylacyjnych nie stwierdzały wad przewodów, niedrożności czy barku wentylacji przewodów. (...) kontrola kominiarska przewodów wentylacyjnych pozostaje w zgodzie z przepisami Ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane, Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz Polskiej Normy PN-89/B-10425 Przewody dymowe, spalinowe i wentylacyjne murowane z cegły. Sprawność wentylacji cel w pozwanym areszcie w świetle przeprowadzanych specjalistycznych kontroli kominiarskich nie budzi jakichkolwiek zastrzeżeń. W pewnych okresach ekstremalnych temperatur letnich (upałów), podobnie jak we wszystkich innych pomieszczeniach mieszkalnych wentylowanych grawitacyjnie, wykonanych prawidłowo, jej sprawność spada. Nie oznacza to, że wentylacja jest niesprawna i wywołany tym stanem klimat pomieszczenia jest akceptowany. W przypadku występowania przesłon okiennych pozostają wolne od pełnego przesłonięcia powierzchnie boczne oraz dolna otworu okiennego, ze zrozumiałych względów występują tam siatki metalowe.

(opinia biegłego K. H. z załącznikami sporządzona w sprawie II C 878/08 Sądu Okręgowego w Łodzi k.57-66)

Używanie wyrobów tytoniowych stanowi jedną z przesłanek rozmieszczenia osadzonych w celach. Deklarację co do ich używania osadzony składa w dniu przyjęcia do jednostki (okoliczność notoryjna, znana sądowi z urzędu).

W trzyosobowej celi nr (...) pawilonu (...), oddział (...), w której powód przebywał m.in. razem z M. S. w okresie od 14 do 20 sierpnia 2012 roku znajdowały się dwuosobowy stolik i 2 krzesła , 2 szafki i 6 łóżek . Cella nie była odnawiana, na ścianach widniały plamy . Łóżka piętrowe nie posiadały zabezpieczeń przed wypadnięciem, materace były zużyte. Oświetlenie celi stanowiły dwie jarzeniówki. Zdarzało się, że w umywalce pojawiała się robactwo. Toaleta była oddzielona płytą paździerzową, po celi rozchodził się brzydki zapach (zeznania M. S. k. 415, zeznania E. M. k. 182 odw.)

W grudniu 2013 roku powód osadzony był w celi razem z E. W. . Kiedy w dniu 27 grudnia 2013 r. E. W. obudził się w nocy, zobaczył powoda leżącego na ziemi. Powód doznał urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu , założono mu na szyję gorset i przewieziono do Szpitala im. N. B. w Ł. , gdzie przebywał do 21 stycznia 2014 r. Po przeprowadzeniu leczenia zachowawczego , dolegliwości ustąpiły i w stanie ogólnym dobrym powód został wypisany ze szpitala do jednostki (zeznania E. W. – protokół rozprawy z 27.03.2015 r. – 00:02:09, 00:13:48, karta informacyjna izby przyjęć k. 437, karta informacyjna k. 436)

H. G. ma 32 lata, jest pozbawiony wolności i nie jest zatrudniony w warunkach penitencjarnych (zaświadczenie z Aresztu Śledczego w Ł. z 9.07.2013 r. k. 159).

Powyższy stan faktyczny Sad ustalił na podstawie powołanych dowodów.

W pełni przydatna do ustalenia stanu faktycznego była opinia wydane na potrzeby sprawy II C 878/08 tutejszego Sądu przez biegłego z zakresu budownictwa K. H. ponieważ została ona sporządzona w okresie bezpośrednio poprzedzającym pobyt powoda w Areszcie Śledczym w Ł. (18 grudnia 2009 r.).

Sąd nie dal wiary zeznaniom E. W. i M. S. odnośnie istnienia zagrzybienia celi. Sprawozdanie z wizytacji przez sędziego penitencjarnego nie zwiera zastrzeżeń z tego tytułu , a powód nie dysponował żadnym obiektywnym dowodem na poparcie swojego zarzutu.

Zeznania J. K. okazały się nieprzydatne dla rozstrzygnięcia, ponieważ świadek nie pamiętał czy w ogóle przebywał z powodem w jednej celi. Nie da się również ustalić, czy jego obserwacje dotyczyły tych samych cel, w których był osadzony H. G. .

Z uwagi na nieusprawiedliwione niestawiennictwo H. G., zawiadomionego prawidłowo o terminie rozprawy wyznaczonego na 24 listopada 2015 roku , Sąd pominął dowód z przesłuchania strony powodowej (protokół skrócony k. 440).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Zasadność roszczenia pozwu podlegała analizie w oparciu o przepisy art. 23 i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. oraz art. 417 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 września 2004 r.

Zgodnie z przepisem art. 417 § 1 k.c. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa na gruncie tego przepisu są zatem: szkoda wyrządzona przy niezgodnym z prawem wykonywaniu czynności z zakresu władzy publicznej oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy niezgodnym z prawem wykonywaniem takich czynności a powstaniem szkody.

Pojęcie szkody w prawie cywilnym obejmuje zarówno uszczerbek majątkowy, jak i uszczerbek o charakterze niemajątkowym (krzywdę). Z kolei, istnienie związku przyczynowego należy oceniać na zasadach wynikających z art. 361 § 1 k.c.

Oznacza to, że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej. Zakres odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającej z przepisu art. 417 § 1 k.c. obejmuje wszelkie zachowania związane z wykonywaniem władzy publicznej z wyjątkiem tych, które unormowane są w przepisie art. 417¹ § 1 - 4 k.c. oraz sytuacji uregulowanych odrębnymi przepisami szczególnymi, do których odsyła art. 421 k.c.

Treść art. 23 k.c. wskazuje, że dobra osobiste człowieka pozostają pod ochroną prawa cywilnego. Przepis ten zawiera otwarty katalog dóbr osobistych. Wśród nich znajduje się zdrowie, cześć, która ma swój wymiar wewnętrzny (godność osobista). Godność osobista przysługuje każdej osobie i podlega ochronie prawnej niezależnie od tego, w jaki sposób kształtuje obraz danej osoby w opinii innych. Niewątpliwie dobrem osobistym każdego człowieka jest również jego prawo do intymności.

Ocena czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego nie może być dokonywana według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby, ale musi być dokonana przy stosowaniu kryteriów obiektywnych (tak też Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 28 sierpnia 1996 r., I ACr 341/96, OSA 7-8/1997, poz. 43). W myśl art. 24 k.c. ochrona cywilnoprawna taka przysługuje jedynie przed bezprawnym naruszeniem dobra osobistego.

Bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Wskazany przepis wprowadził domniemanie bezprawności działania. Dlatego w procesie o ochronę dóbr osobistych pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie było bezprawne. Działanie nie jest bezprawne zwłaszcza wówczas, gdy jest oparte na przepisie obowiązującego prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2007 r. (V CSK 431/06, OSNC 1/2008, poz. 13 z aprobującą glosą N. Pawłowskiej, EPS 1/2008) wskazano, iż ciężar dowodu, że warunki w zakładzie karnym odpowiadały obowiązującym normom i nie doszło do naruszenia dóbr osobistych, spoczywa na pozwanym (art. 6 w związku z art. 24 k.c.), a zatem pokrzywdzony żądający na podstawie art. 448 k.c. kompensaty krzywdy nie musi dowodzić bezprawności naruszenia dobra osobistego.

W przypadku bezprawnego naruszenia dobra osobistego, art. 24 k.c. pozwala osobie, której dobro osobiste zostało naruszone żądać, aby sprawca naruszenia dopełnił czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, a w szczególności złożył oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie.

Na zasadach określonych w kodeksie cywilnym, może ona również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy na wskazany cel społeczny.

Zasady przyznawania zadośćuczynienia doprecyzowano w art. 448 k.c., który stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Zgodnie z art. 30 Konstytucji RP przyrodzona i niezbywalna godność człowieka jest nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. Obowiązek ten powinien być realizowany przez władze publiczne zwłaszcza tam, gdzie Państwo działa w ramach imperium, realizując swoje zadania, których wykonanie nie może prowadzić do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i celu zastosowanego środka.

Wymóg zapewnienia przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymogów nowożytnego państwa prawa, znajdujących wyraz w normach prawa międzynarodowego.

Stanowi o tym art. 10 ust. 1 ratyfikowanego przez Polskę Międzynarodowego Paktu Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167 i 169), zgodnie z którym każda osoba pozbawiona wolności będzie traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka oraz art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 r., ratyfikowany przez Polskę w 1993 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) stanowiący, że nikt nie może być poddany torturom, ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu, wprowadza obowiązek władzy publicznej zapewnienia osobom osadzonym w zakładach karnych godziwych i humanitarnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, nienaruszających godności ludzkiej.

Łączy się z tym wynikający z art. 8 ust. 1 Konwencji nakaz poszanowania życia prywatnego obywateli i ich prawa do intymności, co w odniesieniu do osób osadzonych w zakładach karnych oznacza obowiązek zapewnienia takich warunków bytowych i sanitarnych, w których godność ludzka i prawo do intymności nie doznają istotnego uszczerbku.

Odpowiednikami wskazanych norm prawa międzynarodowego są art. 40, 41 ust. 4 i 47 Konstytucji RP wprowadzające wskazane normy na grunt prawa polskiego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 1/2008, poz. 13).

Realizacja spoczywających na administracji Aresztu Śledczego obowiązków w zakresie organizowania miejsc, w których przebywają osoby pozbawione wolności należy do działań władczych Państwa i mieści się w pojęciu wykonywania zadań z zakresu władzy publicznej. Ocena, czy obowiązki te zostały zrealizowane, winna być dokonana z uwzględnieniem uprawnień skazanego, szczegółowo uregulowanych w przepisach art. 102-120 k.k.w. w zw. z art. , a także z uwzględnieniem rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. z 2003 r. Nr 152, poz. 1494), obowiązującego do 13 sierpnia 2014 roku rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z 2003 r. Nr

186, poz. 1820), oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2014 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U. z 2014 r., poz. 200), które weszło w życie z dniem 14 sierpnia 2014 roku.

Udzielenie powodowi cywilnoprawnej ochrony wymagało zatem ustalenia, że zachowania administracji pozwanego Aresztu Śledczego w Ł. godziły w jego dobra osobiste w rozumieniu art. 24 § 1 k.c. Z mocy art. 6 k.c. na powódzie ciążył zatem dowód wskazania konkretnych uchybień w postaci zaniechania podjęcia działań zapewniających mu realizację jego uprawnień w zakresie warunków bytowych wynikających ze wskazanych powyżej przepisów, naruszających sferę jego dóbr osobistych. W tym celu powód korzystał z prawa do zgłaszania wniosków dowodowych. Pozwanego obciążał zaś obowiązek udowodnienia, że działał zgodnie z prawem i nie naruszył dobra osobistego powoda (art. 6 k.c. w związku z art. 24 k.c.).

W złożonym pozwie powód wskazał na fakt przeludnienia cel mieszkalnych, w których był osadzony, brak intymności w pomieszczeniach sanitarnych oraz niedostateczną opiekę lekarską i narażenie na upadek wobec braku zabezpieczeń łóżek .

Nadto, skarżył się na ograniczoną wentylację cel mieszkalnych, nieodpowiednią temperaturę w celach , zaduch i wilgoć, zły stan techniczny łóżek i materacy, stolarki okiennej i sanitariatów, zagrzybienie ścian, występowania insektów , zużyty sprzęt kwaterunkowy i jego niewystarczająca ilość , ograniczony dostęp do światła dziennego z uwagi na zainstalowane przesłony (tzw. blendy) oraz ich zabrudzenie i brak dostępu do regulaminu jednostki i prasy codziennej, jak również osadzenie z osobą palącą. .

Powód skarżył się także na brak możliwości uczestniczenia w zajęciach kulturalno – oświatowych.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu przebywania przez powoda w celi przeludnionej, w sprawie było faktem bezspornym, że powód przebywał w takiej celi w okresie od 3 do 20 sierpnia 2012 roku.

Uwzględnienie roszczenia o zadośćuczynienie za umieszczenie osadzonego w takiej celi jest zasadniczo możliwe, jednakże tylko w sytuacjach wyjątkowych, np. w przypadku niezapewnienia osadzonemu miejsca do spania (zob. powołany już wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 1/2008, poz. 13). Taka sytuacja nie miała miejsca w przypadku powoda.

Dla stwierdzenia naruszenia dobra osobistego należy w każdym wypadku ustalić, czy cierpienia i upokorzenia wynikające z pobytu w zakładzie karnym związane z legalną formą karania przekraczają poziom związany z samym uwięzieniem, czy są zgodne z rozsądnymi w sytuacji uwięzienia potrzebami, a ich intensywność nie przekracza nieuniknionego poziomu cierpienia nieodłącznie związanego z pozbawieniem wolności (por. E. Kutermankiewicz, Sprawy z powództwa osadzonych o ochronę dóbr osobistych w związku z przeludnieniem więzień- nowe spojrzenie na problem, Pal. 9-10/2010, s. 65 i cytowane tam orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka).

Aktualnie przepisy art. 110 § 2b pkt 6-7, § 2c i § 2i k.k.w. pozwalają umieszczanie osadzonych w celach o powierzchni poniżej 3 m². Dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 14 dni, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m², jeżeli zachodzi konieczność natychmiastowego umieszczenia w zakładzie karnym lub areszcie śledczym nieposiadającym wolnych miejsc w celach mieszkalnych przetransportowanego na polecenie sądu lub prokuratora z innego zakładu karnego lub aresztu śledczego, w celu udziału w rozprawie lub innych czynnościach procesowych, a także osoby tymczasowo aresztowanej, ukaranej karą porządkową lub co do której zastosowano inne środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności. Okres ten może być przedłużony tylko za zgodą sędziego penitencjarnego. Łączny okres umieszczenia skazanego w warunkach określonych w § 2b nie może przekroczyć 28 dni. Przepisy § 2b lub 2c mogą być stosowane wobec tego samego skazanego nie wcześniej niż po upływie 180 dni od dnia zakończenia okresu, na który nastąpiło poprzednie umieszczenie w warunkach w nich określonych.

Oceniając zatem postępowanie w kontekście zasadności roszczenia powoda w związku z przebywaniem w celi przeludnionej w sierpniu roku 2012, należy brać pod uwagę długotrwałość i rzeczywiste następstwa naruszenia w stosunku do niego norm powierzchni mieszkalnej w celi, jak również postępowanie pozwanego podejmowane celem eliminacji zjawiska przeludnienia. Władze aresztu dwukrotnie podejmowały decyzję umieszczeniu w celi, w której norma powierzchniowa jest niższa niż 3 m² na jednego osadzonego. Na przedłużenie okresu w trybie art. 110 § 2 c k.k.w. wyraził zgodę sędzia penitencjarny. H. G. przebywał w takiej celi od 3 do 20 sierpnia 2012 roku, a więc przez okres **17 dni**.

Procedura jaka został przeprowadzona przed umieszczeniem powoda w celi, w której norma powierzchniowa jest niższa niż 3 m² na jednego osadzonego, została przeprowadzona zgodnie z art. 110 § 2 b i 2 c k.k.w., a powód przebywał w celi przeludnionej przez okres krótszy niż 28 dni. Postępowanie pozwanego nie można zatem uznać za noszące cechy bezprawności.

Natomiast H. G. nie udowodnił, że stopień i długotrwałość naruszenia normy powierzchniowej na jednego osadzonego spowodowały naruszenie jego dóbr osobistych (prawa do godności i humanitarnego traktowania w jednostce penitencjarnej), a tym bardziej, aby uzasadniało to przyznanie mu zadośćuczynienia z tego tytułu. Subiektywne odczucie ciasnoty czy konieczność spożywania posiłków w pozycji siedzącej na łóżku, nie jest podstawą wystarczającą.

Analizując pozostałe zarzuty powoda, warto w tym miejscu poczynić ogólną uwagę, iż dla stwierdzenia naruszenia dobra osobistego należy w każdym wypadku ustalić, czy cierpienia i upokorzenia wynikające z pobytu w zakładzie karnym związane z legalną formą karania przekraczają poziom związany z samym uwięzieniem, czy są zgodne z rozsądnymi w sytuacji uwięzienia potrzebami, a ich intensywność nie przekracza nieuniknionego poziomu cierpienia nieodłącznie związanego z pozbawieniem wolności. W ocenie Sądu, taka sytuacja nie zachodzi w przypadku H. G..

Powód nie zaoferował dowodów na to, że doszło do naruszenia dyspozycji art. 110 § 2 k.k.w. oraz norm określonych w rozporządzeniach Ministra Sprawiedliwości w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (z 17.2003 r. i obecnie obowiązującego z 28.01.2014 r.) poprzez **niezapewnienie odpowiedniego wyposażenia celi**. Wszystkie cele, w których przebywał powód były wyposażone w standardowy sprzęt kwaterunkowy. Nawet jeśli okresowo występowały braki, nie można wymagać, że sprzęt będzie wymagany natychmiast kiedy tylko będzie nosił ślady zużycia, co następuje bardzo szybko z uwagi na dużą rotację osadzonych wynikającą z charakteru jednostki.

Istotne jest również i to, że stan cel stanowi wypadkową wpływu czasu i zużycia sprzętu oraz zachowania osadzonych, którzy wręcz demolują wyposażenie aresztu. W tej sytuacji, winą za stan sprzętu nie można obarczać pozwanej jednostki penitencjarnej. Przebywając w jednostce penitencjarnej nie powinno się oczekiwać warunków podobnych do domowych, które dla wielu ludzi bywają trudne, a nie wynikają z odbywania żadnej kary. W warunkach pozbawienia wolności standard ochrony niektórych dóbr osobistych musi ulec pewnemu obniżeniu. Dlatego posiadanie przez powoda niewygodnego łóżka, sfatygowanych mebli, nuda czy ciasnota same w sobie nie świadczą o tym, że do naruszenia jakiegokolwiek dobra osobistego H. G. rzeczywiście doszło.

Potwierdzenia nie znalazł także **zarzut ograniczonej wentylacji** cel mieszkalnych, albowiem jak wynika z ustaleń zawartych w opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa K. H. sporządzonej na potrzeby sprawy II C 878/08 tutejszego sądu, wentylacja cel zajmowanych przez powoda w czasie jego pobytu w pozwanym areszcie spełnia wymagania przewidziane prawem budowlanym a jej sprawność, nie budzi jakichkolwiek zastrzeżeń.

W sposób analogiczny należy odnieść się do **zarzutu braku drabinek i barierek przy łóżkach piętrowych**, który to stan w ocenie powoda naraził go na upadek z wysokości, uraz głowy i pobyt w szpitalu w na przełomie grudnia 2013 r. i stycznia 2014 r.

Obowiązek zamontowania tego rodzaju drabinek zaistniał po stronie pozwanego po wejściu w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.01.2014 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i

aresztach śledczych (Dz.U. poz. 200) , tj. po 14.08.2014 r. , wcześniej taki obowiązek po stronie aresztu nie występował. Brak zabezpieczeń nie można zatem zaliczyć do działania bezprawnego pozwanej jednostki.

Należy podkreślić, że nie została w toku postępowania ustalona jednoznaczna przyczyna upadku powoda w dniu 27 grudnia 2013 r. , ma zatem nie można wykluczyć że oprócz braku barierki , wystąpiły inne czynniki , które przyczyniły się do tego incydentu. Z karty informacyjnej pobytu szpitalnego wynika, że powód w stanie dobrym , po ustąpieniu objawów , został wypisany do domu. Powód nie wykazał, by w związku z tym upadkiem , doznawał trwałych skutków zdrowotnych, uzasadniających przyznanie odszkodowania.

Zarzuty związane z **częściową jedynie zabudową kącików sanitarnych** są całkowicie bezpodstawne, albowiem wynika to z realizacji obowiązku zapewnienia osadzonym bezpieczeństwa. Całkowite odgródenie któregośkolwiek fragmentu celi mogłoby ułatwiać osadzonym ukrywanie przedmiotów niedozwolonych, próby samobójcze, czy samookaleczenia. Funkcjonariusze sprawdzający cele muszą mieć zapewnioną możliwość kontroli zachowania osadzonych, z wyłączeniem obserwowania intymnych części ciała podczas załatwiania potrzeb fizjologicznych, co uniemożliwia częściowa zabudowa kącików.

Otwarta lista chronionych prawnie dóbr osobistych została uzupełniona o uprawnienie do godnych warunków odbywania kary w zakładach karnych. Nie przewidują one jednak zapewnienia samodzielności pomieszczeń przeznaczonych na toalety ani ich oddzielenia murem od pozostałej części celi (tak: SN w wyroku z 5.07.2012 r. , IV CSK 603/11, Lex nr 1228452).

Z podobnych względów zamontowano w oknach cel mieszkalnych przesłony poliwęglanowe, które były niezbędne celem wykluczenia możliwości porozumiewania się osadzonych z różnych pawilonów i pięter oraz z osobami z zewnątrz. Jest to podyktowane specyfiką aresztu śledczego, gdzie zachodzi potrzeba odizolowania od siebie poszczególnych kategorii i grup osadzonych, przede wszystkim z uwagi na potrzebę zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.

We wszystkich celach zapewniona jest cyrkulacja powietrza i odpowiednia temperatura. Osadzeni mogą otrzymywać dodatkowe koce. Powód nie wykazał, że miały w tym zakresie miejsce jakiegokolwiek uchybienia, czy zaniedbania po stronie pozwanego. Oświetlenie zapewniane jest przez świetlówki jarzeniowe i jest wystarczające do czytania i pisania. Przesłony okienne są wykonane w ten sposób, że nie ograniczają ani dostępu światła słonecznego, ani dopływu powietrza.

Jeżeli chodzi o **organizację czasu wolnego osadzonych** to mają oni możliwość korzystania z biblioteki, zajęć sportowych oraz gier świetlicowych. Również i w tym wypadku konieczność oczekiwania na wzięcie udziału takich zajęciach jest zrozumiała i uzasadniona liczbą osób osadzonych w Areszcie. Ponadto, co jest okolicznością notoryjną, likwidacja niektórych świetlic na oddziałach mieszkalnych wynikała z konieczności ich adaptacji na cele mieszkalne, co było związane z potrzebą zwalczania zjawiska przeludnienia. Brak jest dowodów na to, że został pozbawiony możliwości korzystania z tego rodzaju form organizacji czasu wolnego – i to w stopniu naruszającym jego dobra osobiste.

Odnosząc się do dalszych zarzutów **niezapewnienia powodowi należytej opieki lekarskiej** wskazać należy, że są one również bezpodstawne.

Strona pozwana wykazała, że w dniu 20 października 2012 r. powód został przyjęty przez lekarza i udzielono mu porady . Lekarz nie widział potrzeby do wdrożenia farmakoterapii . Powód nie jest lekarzem, a zatem jego subiektywna ocena występujących objawów , nie może świadczyć o nieprawidłowym udzieleniu pomocy medycznej przez lekarza z aresztu Śledczego w Ł..

Odnosząc się do kolejnego zarzutu kierowanego przez powoda pod adresem pozwanego polegającego na **umieszczeniu w jednej celi z osobami palącymi** , mimo, że jest osobą niepalącą, wskazać należy, iż w świetle poczynionych w sprawie ustaleń, brak jest podstaw do stwierdzenia jakiegokolwiek uchybień ze strony pozwanego

w tym zakresie. Osadzeni przydzielani są do cel dla palących bądź niepalących, zgodnie ze złożoną deklaracją. Jednocześnie w każdej chwili możliwa jest zmiana deklaracji w tej kwestii, co skutkuje zmianą zakwaterowania. Powód nie wykazał, by zgłaszał z tego powodu skargi. Powyższe uprawnia do uznania, że powód w istocie akceptował tego rodzaju zachowanie współosadzonego i nie doszło w związku z tym do naruszenia jego dóbr osobistych.

W ocenie Sądu, H. G. nie zdołał wykazać, że w celach, w których był osadzony, nie znajdował się tekst **regulaminu wewnętrznego** jednostki. Żaden z przesłuchanych świadków nie potwierdził tej okoliczności. Jeżeli nawet taka okoliczność miała miejsce, to nie można na tej podstawie uznać, że jego egzemplarz nie został tam umieszczony. Istnieje bowiem możliwość, że został zniszczony przez osadzonych w niej wcześniej mężczyzn, co jednak nie obciąża pozwanej jednostki.

Analiza wszystkich zgłoszonych przez powoda zarzutów dotyczących osadzenia go w Areszcie Śledczym w Ł. oraz zgromadzonego materiału dowodowego uprawnia zatem do stwierdzenia, że nie doszło w jego przypadku do naruszenia jakichkolwiek dóbr osobistych, w tym godności i zdrowia, jak również nie miało miejsce naruszenie zakazu nieludzkiego traktowania. Warunki w jakich powód odbywał karę pozbawienia wolności, aczkolwiek uciążliwe, nie uzasadniają powstania roszczenia odszkodowawczego w stosunku do Skarbu Państwa. Pobyt w jednostce penitencjarnej w sposób naturalny wiąże się z ograniczeniem w postaci pogorszenia standardu życia. Z takimi dolegliwościami i ograniczeniami osadzony, musi się liczyć trafiając do niej (por. wyrok SN z 02.10.2007 r. sygn. II CSK 269/07).

W tym miejscu należy dodatkowo wskazać, że przy ocenie przestrzegania przez pozwanego minimalnych norm w zakresie standardów wykonywania kary pozbawienia wolności i ewentualnego naruszenia dóbr osobistych osadzonych nie można abstrahować od realnej sytuacji i kondycji finansowej państwa, ogólnej sytuacji gospodarczej, w tym poziomie życia ogółu obywateli - także tych, którzy nie mają zapewnionego minimum socjalnego nie będąc karanym karą pozbawienia wolności. W tym kontekście należało stwierdzić, że pozwany nie naruszył żadnego dobra osobistego powoda. Uznać zatem należało, iż brak jest podstaw do uwzględnienia żądania pozwu.

Podkreślenia wymaga, że nawet gdyby doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda tj. jego godności, intymności wskutek panujących warunków bytowych w pozwanym Areszcie Śledczym w Ł., to nie uzasadniałoby to jeszcze zasądzenia żądanego zadośćuczynienia. Warunki bytowe w jednostce nie wynikały bowiem z celowej chęci represjonowania osadzonych, lecz są związane z sytuacją gospodarczą i finansową państwa. Nadto na zmniejszony - w wymiarze społecznym - rozmiar ewentualnej krzywdy powoda niewątpliwie wpływ ma też okoliczność, iż powód został osadzony w areszcie na skutek własnych, bezprawnych działań. W takim przypadku powszechnie przyjęte i akceptowane w społeczeństwie normy muszą oddziaływać na ocenę, czy zaistniałe w jednostce penitencjarnej nieprawidłowości muszą rodzić w każdym przypadku i niejako automatycznie prawo do żądania zadośćuczynienia, skoro przebywanie powoda w tego rodzaju miejscu odosobnienia jest wynikiem jego uprzedniego, nagannego postępowania.

Na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd odstąpił od obciążania powoda opłatą od pozwu oraz wydatkami, uznając, że z uwagi na jego sytuację materialną i życiową (długoletnie przebywanie w jednostce penitencjarnej, gdzie nie jest odpłatnie zatrudniony) zachodzi wyjątkowa sytuacja, o której mowa we wskazanym przepisie.

Wysokość wynagrodzenia adwokata P. B., która udzieliła powodowi pomocy prawnej z urzędu, a której koszty nie zostały pokryte w całości ani w części - w kwocie 147,60 (120 zł + 23 % VAT) - Sąd ustalił w oparciu o przepis § 11 ust. 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461), polecając wypłacić je ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi.